

Αποκαλυπτικό από το κατεχόμενο Ορνίθι: Μόλις χτίστηκε το πρώτο σπίτι δίπλα στα πηγάδια της μαζικής εκτέλεσης των 70 αμάχων του 1974 (εικόνες & βίντεο)

[/ Γενικά Θέματα](#) / [Ειδήσεις και Ανακοινώσεις](#)

Το πρώτο σπίτι έχει ήδη ανεγερθεί στο κατεχόμενο Ορνίθι, δίπλα στα πηγάδια όπου ρίχτηκαν τα σώματα των 70 αμάχων Ελληνοκυπρίων (κυρίως, Ασσιωτών) που εκτελέστηκαν, σύμφωνα με μαρτυρίες, στις 21 Αυγούστου 1974. Δέκα μήνες μετά το ρεπορτάζ του «Φιλελευθέρου» για την έναρξη οικοδόμησης της περιοχής, η νέα μας αυτοψία καταγράφει την πρόοδο των εργασιών, παρά τις εκκλήσεις για προστασία του χώρου και περιφρούρηση της ιστορικής μνήμης που φέρει.

Στις 23 Νοεμβρίου 2025, είχαμε αναδείξει με ρεπορτάζ μας στον «Φ» τις πρώτες

κινήσεις του Τουρκικού καθεστώτος και μερίδας «ιδιοκτητών» χωραφιών στο κατεχόμενο Ορνίθι, κοντά στην Άσσια και στην Αφάνεια -στον τόπο, δηλαδή, όπου είχε γίνει η μαζικότερη δολοφονία αμάχων Ελληνοκυπρίων την περίοδο της Τουρκικής εισβολής του 1974-, ώστε να μετατραπεί ο τόπος σφαγής και ανεύρεσης των λειψάνων 70 περίπου αγνοουμένων (52 από αυτούς κάτοικοι Άσσιας και 18 άλλων κοινοτήτων) σε μεγαλεπήβολο «οικιστικό project». Δέκα μήνες μετά, και παρά τις δημόσιες εκκλήσεις που είχαν γίνει τον προηγούμενο Δεκέμβριο προς τον Τουφάν Έρχιουρμάν, από το Κοινοτικό Συμβούλιο Άσσιας αλλά και από συγγενείς των ηρώων, για «σεβασμό στους νεκρούς και στην Ιστορία», όχι μόνο δεν σταμάτησε η οικοπεδοποίηση και η «ανάπτυξη» του τόπου του μαρτυρίου, αλλά, όπως αποκαλύπτει σήμερα το Down Town με επίτοπιο ρεπορτάζ του και φωτογραφίες από την περιοχή, ήδη έχει ανεγερθεί το πρώτο σπίτι, ακριβώς δίπλα σε ένα από τα πηγάδια – εκεί όπου «πετάχτηκαν» οι 70 άμαχοι, τον Αύγουστο του 1974.

Νοέμβριος 2025, από το ρεπορτάζ του «Φ». Τα πρώτα μπετά για την έναρξη εργασιών, ώστε να ξεκινήσει η οικοδόμηση κατοικιών, είχαν μόλις ριχτεί.

2009. Από την εκταφή που διενήργησε η Διερευνητική Επιτροπή για τους Αγνοούμενους, στο Ορνίθι.

2009. Ένα από τα πηγάδια, στα οποία ρίχτηκαν τα σώματα των εκτελεσθέντων, τον Αύγουστο του 1974.

2009. Από τις εργασίες εκταφής με μπουλντόζες που διενήργησε η Διερευνητική Επιτροπή για τους Αγνοούμενους, για ανεύρεση των οστών των αγνοουμένων του στυγερού εγκλήματος.

Οι 70 άμαχοι που εκτελέστηκαν εν ψυχρώ, στο Ορνίθι (οι περισσότεροι από αυτούς, με καταγωγή από την Άσσια).

Το νεόδμητο σπίτι (και αφετηρία των επόμενων που θα ακολουθήσουν, προφανώς) βρίσκεται λίγα μέτρα πίσω από εκείνο που ήδη είχε ανεγερθεί πριν από μερικά χρόνια, στα δεξιά του παλαιού δρόμου που οδηγούσε κάποτε προς την Αμμόχωστο περνώντας από την Τύμπου (εκεί όπου βρίσκεται σήμερα το παράνομο αεροδρόμιο των κατεχομένων), δίπλα από τον παλιό χωματένιο μικρό δρόμο που πλέον έχει ασφαλτοστρωθεί και οδηγεί στα παλιά πλινθόκτιστα σπίτια του εγκαταλελειμμένου μικρού χωριού, Ορνίθι - στους έτοιμους να καταρρεύσουν από τη φθορά τοίχους τους, αλλά και στους κορμούς κάποιων φοινίκων, οι τρύπες από τις σφαίρες γύρω γύρω «μαρτυρούν» τους πανηγυρισμούς των Τούρκων στρατιωτών έπειτα από το μαζικότερο έγκλημα κατά αμάχων ελληνοκυπρίων, το 1974.

Το πρώτο σπίτι της «Ornithi Enterprises» μόλις έχει οικοδομηθεί, δίπλα ακριβώς από τα πηγάδια όπου ρίχτηκαν οι 70 άμαχοι Ελληνοκύπριοι.

Το πρώτο σπίτι της «Ornithi Enterprises» μόλις έχει οικοδομηθεί, δίπλα ακριβώς από τα πηγάδια όπου ρίχτηκαν οι 70 άμαχοι Ελληνοκύπριοι.

Το πρώτο σπίτι της «Ornithi Enterprises» μόλις έχει οικοδομηθεί, δίπλα ακριβώς από τα πηγάδια όπου ρίχτηκαν οι 70 άμαχοι Ελληνοκύπριοι.

Τα αμείλικτα ερωτήματα και οι εκκλήσεις των Ασσιωτών

Τα ερωτήματα είναι πολλαπλά:

- Σε ποιον ανήκαν παλιά τα συγκεκριμένα χωράφια, σε ποιον δόθηκαν -ή «πουλήθηκαν»- σήμερα και για ποιο λόγο;
- Ποιος έδωσε την «άδεια» για τσιμεντοποίησή τους, ειδικά σε μια περιοχή χωρίς συγκροτημένο οικιστικό ιστό, και ενώ, ακόμη και σήμερα, υπάρχουν μαρτυρίες πως δεν μετακινήθηκαν όλα τα οστά των αγνοουμένων στο Δίκωμο, κατά το 1995-1996 (προκειμένου, τότε, να «εξαφανιστούν» τα ίχνη του εγκλήματος, σε χώρο ο οποίος παλιά χρησίμευε ως σκουβαλότοπος, και ο οποίος πλέον μετατράπηκε σε πάρκο, ώστε να καλύψουν οι Τούρκοι το έγκλημά τους);
- Ποιος είναι πεπεισμένος πως ανευρέθηκαν όλα τα οστά των 70 δολοφονημένων στο Ορνίθι το 2009 κατά την εκταφή που διενήργησε η Διερευνητική Επιτροπή για τους Αγνοούμενους, αφού για 63 ανθρώπους, όπως ανέφερε σε συνέντευξή του στο Sigma το 2015, ο Ασιώτης Γιάννος Δημητρίου (σήμερα, μέλος της Επιτροπής Συγγενών Αγνοουμένων Άσσιας), «τα ευρήματα αποτελούνται από μικρά τεμάχια-θραύσματα οστών, και τα υπόλοιπα δεν γνωρίζουμε πού βρίσκονται»;
- Γιατί τοποθετήθηκαν επάνω σε στύλους (και από ποιους;) δέκα περίπου κάμερες «επιτήρησης» ώστε να καταγράφουν, βιντεοσκοπώντας, όποιον περνά από το μικρό δρομάκι, δίπλα από τα πηγάδια και τις (επόμενες) οικοδομές - ποιος φοβάται ποιον;
- Και, κυρίως, γιατί ο Τουρκοκύπριος ηγέτης κωφεύει στις εκκλήσεις των συγγενών των δολοφονημένων Ασιωτών και στην «εξαφάνιση» κάθε ιστορικού τεκμηρίου;

Όπως διαφαινόταν ήδη από το περσινό ρεπορτάζ μας, η οικοδόμηση προχώρησε και εκεί όπου, υπό άλλες συνθήκες, θα είχε κτιστεί μνημείο τιμής και «υπενθύμισης», θα ξεκινούσε η «ανάπτυξη»: Σκεπάστηκαν οι μεγάλοι λάκκοι που άφησαν οι εκσκαφείς το 2009 κατά την προσπάθεια ανεύρεσης των λειψάνων, κυρίως σε δύο πηγάδια αλλά και στον χώρο περιμετρικά τους, το έδαφος έγινε επίπεδο, και ρίχτηκαν τα πρώτα μπετά. Η διαφορά είναι πως η μεγάλη ταμπέλα-διαφήμιση στραμμένη προς το δρόμο «Ornithi Project» αφαιρέθηκε - ωστόσο παρέμεινε η ένδειξη «for sale / satilik», τα τηλέφωνα επικοινωνίας για τους ενδιαφερόμενους και η εταιρεία που φέρει την «ευθύνη» του μελλοντικού οικιστικού project, η λεγόμενη «Ornithi Enterprises». Κάποιοι, όπως γράφαμε και στο περσινό μας ρεπορτάζ, ίσως σκεφτούν απλοϊκά: «Και θα μπορούν οι μελλοντικοί αγοραστές των νεόκτιστων σπιτιών να “συμβιώνουν” με οστά δολοφονημένων στο υπέδαφος, αφού παραμένει το -βασανιστικό- ερώτημα αν

έχουν εντοπιστεί όλα τα λείψανα;». Και ποιος, άραγε, θα τους πει την Ιστορία;

2009. Ο χώρος της μαζικής δολοφονίας, μετά τις εργασίες εκταφής.

2009. Από τις εργασίες αναζήτησης ανθρώπινων λειψάνων στο Ορνίθι.

Η μαζική εκτέλεση των αμάχων Ασσιωτών

21 Αυγούστου 1974. Είναι η μέρα κατά την οποία γίνεται η μαζική εκκαθάριση της Άσσιας από τον Τουρκικό στρατό και οδηγούνται βίαια όλοι οι κάτοικοι στην κεντρική πλατεία, μπροστά από την εκκλησία του Τιμίου Προδρόμου (σημερινό τζαμί). Από αυτούς, γίνεται διαχωρισμός των γυναικόπαιδων και των γηραιότερων από τους νεότερους άνδρες, οι οποίοι οδηγούνται, τελικά, στο Γκαράζ Παυλίδη, στη Λευκωσία. Στο βιβλίο του Roni Alasor, «Διαταγή: Εκτελέστε τους Αιχμαλώτους» (εκδόσεις Καστανιώτη, 2002), δημοσιοποιείται επίσημα, για πρώτη φορά και με λεπτομέρειες από αυτόπτη μάρτυρα, όσα θα συνέβαιναν λίγο μετά, κατά την μεταφορά των 70 και πλέον αμάχων ανδρών, από το Γκαράζ Παυλίδη, πίσω στην Μεσαορία, με ανατριχιαστικά ρεαλιστικό τρόπο, χαρακτηριστικό της βαρβαρότητας των Τούρκων αξιωματούχων που «έδρασαν» στην περιοχή τον Αύγουστο του 1974: «Μετά από διαταγή του διοικητή μας, Μεχμέτ Γκιουνγκιορμούς -ή Γκιουνγκιορέν-, τους φορτώσαμε στα στρατιωτικά οχήματα της μοίρας μας. Οι Αξιωματικοί τούς πήραν τα χρήματα, τα ρολόγια, τις αλυσίδες που είχαν πάνω τους. Μερικοί ικέτευαν κλαίγοντας. Ο διοικητής μας, ο οποίος ήταν τότε ταγματάρχης και αργότερα έγινε αντισυνταγματάρχης, δοκίμασε να τους καθησυχάσει, όχι από συμπόνια, αλλά μάλλον για να μην τον ενοχλούν με τις ικεσίες τους, λέγοντας: “Μην κλαίτε, θα σας πάμε στα παιδιά σας”. Ανάμεσα στους αιχμαλώτους, υπήρχαν και μερικοί που ήξεραν τουρκικά. Απ’ ό,τι έλεγαν, αυτούς θα τους έστελναν στο στρατόπεδο συγκέντρωσης αιχμαλώτων της Λευκωσίας. Γι’ αυτό τους επιβίβασαν σε τρία στρατιωτικά οχήματα ξεχωριστά από τους άλλους. Σε έλεγχο που κάναμε στα σπίτια του χωριού δεν βρήκαμε κανένα είδος όπλο. Σε λίγες μέρες, με τη δικαιολογία ότι δεν υπήρχε χώρος στο στρατόπεδο συγκέντρωσης που είχαν μεταφέρει τους αιχμαλώτους, έφεραν πίσω στη μονάδα μας περίπου 70-80 Ελληνοκύπριους. Τότε βρισκόμασταν στην Αγυά. Εγώ, λόγω ειδικότητας, ήμουν κοντά στη σκηνή του διοικητή. Εκεί άκουσα συνομιλίες που έκανε μέσω ασυρμάτου ο διοικητής της μοίρας μας με τους ανωτέρους του. Ο διοικητής μας τους ρωτούσε “τι να κάνει τους αιχμαλώτους”. Ήταν ένα πρόβλημα για την μονάδα. Και η διατροφή τους αλλά, το κυριότερο, η φύλαξη τους. Η εντολή που πήρε ήταν η εξής: “Φορτώστε τους στο τραίνο!”. Όποιος άκουσε, αμέσως κατάλαβε ότι αυτό σήμαινε: “Εκτελέστε τους αιχμαλώτους!”. Όλοι ήξεραν ότι στην Κύπρο δεν υπάρχουν σιδηροδρομικές γραμμές, ούτε τραίνα {...} Το πρωί της επόμενης μέρας, ο διοικητής κάλεσε τον Μπιλάλ Γιλμάζ - αυτός ήταν ένας ρατσιστής και βάρβαρος λοχίας. Φώναξε κι εμένα, γιατί ήμασταν στην ίδια ομάδα. Μας πλησίασε ο λοχαγός, Ερτζάν Σαντίκ, και μας ρώτησε αν είμαστε παντρεμένοι ή όχι. Όταν εγώ απάντησα ότι είμαι παντρεμένος, με διέταξε να κατέβω. Έτσι, δεν πήγα μαζί τους. Ο λοχαγός, μαζί με τον Μπιλάλ Γιλμάζ και τον υπαξιωματικό

Μουχαμέρ, πήραν τους αιχμαλώτους και τους οδήγησαν σε μια περιοχή που είχε τρία πηγάδια. Τα μάτια και τα χέρια τους ήταν δεμένα. Οι δικοί μας κρατούσαν αυτόματα Τόμσον. Το μέρος με τα τρία πηγάδια ήταν κοντά στα χωριά Αφάνεια και Τύμπου, κάτω από το δρόμο. Τους αιχμαλώτους τους οδήγησαν εκεί. Σε λίγο ακούστηκαν ριπές και πυροβολισμοί {...} Μετά από αυτά, ο Γιλμάζ ήρθε με ένα συνωμοτικό αλλά αυτάρεσκο ύφος και μου περιέγραψε την εκτέλεση. Καμάρωνε λες κι έκανε κανένα κατόρθωμα. Έλεγε: “Τους σκοτώσαμε, και αυτούς που χαροπάλευαν τους πετάξαμε μέσα στα πηγάδια! Να ήσουν από μια μεριά να ‘βλεπες πως ρίξαμε ένα χοντρό Ρωμιό στο πηγάδι. Έφθασε κατευθείαν στον πάτο. Ξέρεις τι πάταγο έκανε; Είχε μεγάλη πλάκα, το ευχαριστήθηκα!”. Αργότερα, ο διοικητής μας μίλησε στον ασύρματο: “Διαταγή εξετελέσθη. Τους φορτώσαμε στο τρένο!”».

22/8/2026. Από το τρισάγιο που τέλεσαν οι Ασιώτες -υπό την «επίβλεψη» της τουρκικής αστυνομίας, για «αποφυγή τυχόν επεισοδίων»- στο Ορνίθι, στον τόπο τέλεσης του στυγερού εγκλήματος, δίπλα ακριβώς από το νεόδμητο σπίτι.

22/8/2026. Από το τρισάγιο που τέλεσαν οι Ασιώτες -υπό την «επίβλεψη» της τουρκικής αστυνομίας, για «αποφυγή τυχόν επεισοδίων»- στο Ορνίθι, στον τόπο τέλεσης του στυγερού εγκλήματος, δίπλα ακριβώς από το νεόδμητο σπίτι.

Φωτογραφία από το δρόμο που οδηγεί στην Άσσια, μπροστά από τον τόπο εκτέλεσης των 70 αμάχων και την ταμπέλα που «καλεί» σε αγορά των (μελλοντικών) νεόδμητων σπιτιών.

«Αυτός ο τοίχος πάντα θα με στοιχειώνει», θα έλεγε συγγενής ενός από τους εκτελεσθέντες, μπροστά από το συγκεκριμένο πλινθόκτιστο -ετοιμόρροπο- πια σπίτι, και με εμφανείς τις τρύπες από τις σφαίρες στους τοίχους του, από τους πανηγυρισμούς των Τούρκων, αμέσως μετά την εκτέλεση.

«Μέσα στα πηγάδια, έριχνα ακόμα και αυτούς που ήταν τραυματίες»

Τα ευρήματα κατά την εκταφή που διενήργησε η Διερευνητική Επιτροπή για τους Αγνοούμενους στο Ορνίθι, το 2009, παρά την Τουρκική προσπάθεια απόκρυψης του εγκλήματος -κυρίως, μέσω της μετακίνησης των οστών από το Ορνίθι στο Δίκωμο, κατά το 1995-1996, προκειμένου να «εξαφανιστούν» τα ίχνη του εγκλήματος, σε χώρο ο οποίος παλιά χρησίμευε ως σκυβαλότοπος- έχουν επιβεβαιώσει την εγκυρότητα της συγκεκριμένης μαρτυρίας, καθώς και άλλων μαρτυριών που κατείχε η Διερευνητική Επιτροπή, αφού η «επιχείρηση απόκρυψης των τεκμηρίων» δεν φαίνεται να «πέτυχε» πλήρως, με αποτέλεσμα να παραμείνουν «υπολείμματα οστών» στο Ορνίθι που μαρτυρούσαν ακριβώς τι είχε συμβεί τον Αύγουστο του 1974.

Πλινθόκτιστα σπίτια στο Ορνίθι, με τις τρύπες από τις σφαίρες των Τούρκων στρατιωτών στους τοίχους τους. Ήταν η εκδήλωση των «πανηγυρισμών» τους, αμέσως μετά την μαζική εκτέλεση.

Πλινθόκτιστα σπίτια στο Ορνίθι, με τις τρύπες από τις σφαίρες των Τούρκων στρατιωτών στους τοίχους τους. Ήταν η εκδήλωση των «πανηγυρισμών» τους, αμέσως μετά την μαζική εκτέλεση.

Πλινθόκτιστα σπίτια στο Ορνίθι, με τις τρύπες από τις σφαίρες των Τούρκων στρατιωτών στους τοίχους τους. Ήταν η εκδήλωση των «πανηγυρισμών» τους, αμέσως μετά την μαζική εκτέλεση.

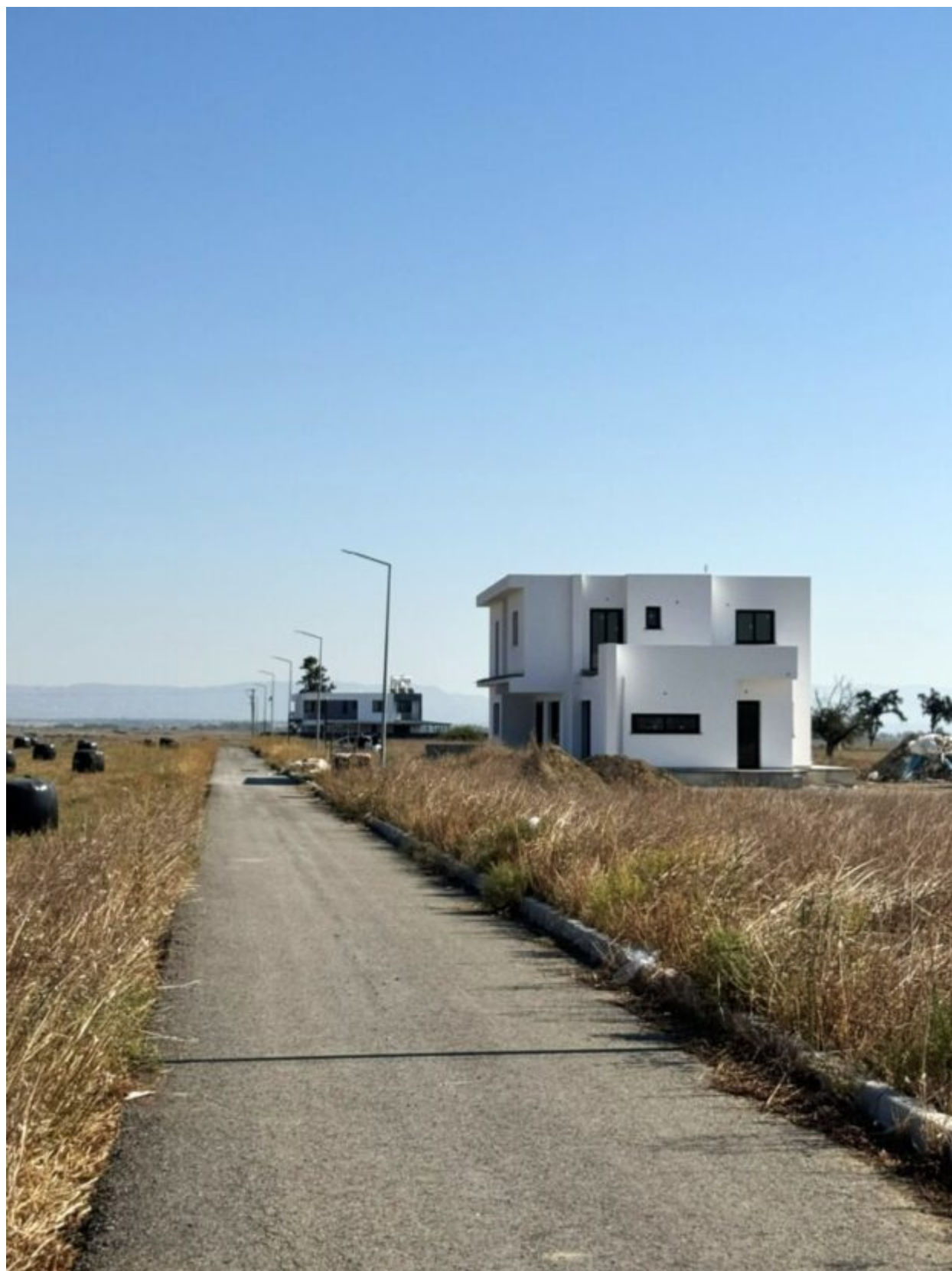
Πλινθόκτιστα σπίτια στο Ορνίθι, με τις τρύπες από τις σφαίρες των Τούρκων στρατιωτών στους τοίχους τους. Ήταν η εκδήλωση των «πανηγυρισμών» τους, αμέσως μετά την μαζική εκτέλεση.

Φοίνικας με τις τρύπες από τις σφαίρες των Τούρκων στον κορμό του

Μία από τις πιο συγκλονιστικές λεπτομέρειες που προκύπτουν από τις μαρτυρίες, αφορά στην περιγραφή που έκανε ο εγκληματίας Γιλμάζ, ο οποίος είχε αναφέρει πως έριχνε «ακόμα και αυτούς που ήταν τραυματίες μέσα στα πηγάδια!», ενώ ο Ο.

Σαατ που το 1974 υπηρετούσε στο 21ο Σύνταγμα Πυροβολικού, είχε πει: «{Μετά τις δολοφονίες} Όσοι μέναμε στην Αφάνεια, μπήκαμε σε κάποια τάξη. Εκπαιδευτής μας ήταν ο Μπιλάλ Γιλμάζ. Για γυμναστική, μας πήγαινε τροχάδην έξω από το χωριό, στην τοποθεσία που βρίσκονταν τα τρία πηγάδια. Ο λοχίας έβαζε το πόδι του πάνω στα καπάκια των πηγαδιών, που ήταν τώρα σφραγισμένα, και φώναζε: “Στρατιώτες, εδώ θάψαμε για πάντα τους εχθρούς μας, με τέτοιο τρόπο, που δεν θα μπορέσουν να ξαναγυρίσουν ποτέ!”». Δηλαδή, στον μαρτυρικό αυτό τόπο, όπου ήδη ξεκίνησαν οι κατασκευαστικές εργασίες, οι επιστρώσεις και ο...νέος «εξωραϊσμός», εν αναμονή των καινούργιων for sale οικοδομημάτων.

Στα δεξιά του μικρού ασφαλτοστρωμένου δρόμου ήταν ο τόπος εκτέλεσης των 70 άμαχων Ελληνοκυπρίων (κυρίως, Ασσιωτών), εκεί όπου μόλις χτίστηκε το πρώτο νεόδμητο σπίτι, του συγκεκριμένου οικιστικού έργου, που φαίνεται στη φωτογραφία. Στο βάθος διακρίνεται ένα, επίσης νεόδμητο -αν και παλιότερο

χρονικά- σπίτι, στο δρόμο που οδηγεί στην Αφάνεια και στην Άσσια.

Γενική εικόνα του τόπου εκτέλεσης. Στο υπέδαφος βρίσκονται τα πηγάδια, εκεί όπου ρίχτηκαν τα σώματα των άμαχων ελληνοκυπρίων, τον Αύγουστο του 1974.

Το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για το Ορνίθι

Η βεβήλωση των οστών των αγνοουμένων μας αποτελεί ύβρη και έγκλημα ίσο -και ίσως μεγαλύτερο- του πρώτου. Είναι γι' αυτό το λόγο που η περίπτωση των ομαδικών τάφων των αγνοουμένων της Άσσιας (κυρίως), στο Ορνίθι, εξετάστηκε ως «κατ' επείγουσα περίπτωση καταπάτησης ανθρωπίνων δικαιωμάτων» από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στις 12 Φεβρουαρίου 2015, και μετά από ημίωρη συζήτηση στην Ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου υιοθετήθηκε με το ψήφισμα P8_TA(2015)0038 / 2015 η Κοινή Πρόταση Ψηφίσματος. Το ψήφισμα καταδίκης της Τουρκίας υπήρξε καταπέλτης: Κατά την συζήτηση, οι ευρωβουλευτές Cecilia Wikstrom (Σουηδία) και Josef Weidenholzer (Αυστρία) καταθέτοντας τις απόψεις τους, πολύ εύστοχα μίλησαν για «την κληρονομιά της Αντιγόνης» και το «απαραβίαστο ανθρώπινο δικαίωμα να σεβόμαστε τουλάχιστον το σώμα των νεκρών» – τόνισαν τη σημασία αυτής της κληρονομιάς και βεβαίως το αναφαίρετο δικαίωμα των συγγενών να γνωρίζουν που έχουν ταφεί οι οικείοι τους, να έχουν πρόσβαση στον τάφο τους και να ξέρουν πώς πέθαναν – κυρίως, επισημαίνει, πως «οι υποθέσεις δεν κλείνουν όταν έχουν αποδοθεί μόνο τμήματα σκελετικών καταλοίπων...».

philenews.com